

Évközi 33. vasárnap

Mal 3,19-20

„Elérkezik az a nap...”

„Mert lám, elérkezik az a nap, s izzó lesz, mint a kemence. Minden kevély és minden gonosztevő olyan lesz, mint a szalma: az a nap, amely elérkezik, lángra lobbantja őket – mondja a Seregek Ura –, úgyhogy sem gyökér, sem lombzat nem marad belőlük. Nektek pedig, akik féltitek a nevemet, felragyog az igazság napja, sugarai üdvösséget fognak árasztani. Kimentek és ugrándoztok, mint a hizlalt borjak.”

A Bibliában sok esetben találkozhatunk a „Jahve napja” vagy az „Úr napja” kifejezéssel. Olyan közismert tanról van szó, hogy néhány esetben – mint itt is – csak az „az a nap” kifejezés áll helyettük a szövegben. Azért is érdemes vizsgálni ezt a fogalmat, mert számos ószövetségi előfordulása mellett (Iz 2,11; Ám 8,9 stb.) megtalálható az Újszövetségi Szentírásban is (Lk 10,12; 2Tesz 1,9; 2Tim 1,12.18.4,8). A latin fordításban csak „Dies Domini”-nak fordítják (vö. Zsid 10,23 sköv).

A héber szövegben gyakran jelenti Jeruzsálem pusztulását (Siral 1,21), de egyben ez a nap túl a pusztuláson, Jahve ítéletének napja is. Ezekiel prófétánál természeti képek is kapcsolódnak ehhez a naphoz: felhő és a sötétség napjának nevezi a próféta (34,12). Úgy gondolták, hogy a pusztulás Kr. e. 587-re várható. Mindezek a kifejezések az ítéletnap félelmetessé tétele érdekében megjelennek a prófétai igehirdetésben is (Jo 2,2; Szof 1,15). Ámosz prófétánál (5,18) ez még dicsőséges nap, az áldás és a fényesség napjaként élt, a köztudatban, mivel ekkor Jahve ítéletét csak a pogányokra vonatkoztatták, amely ugyanakkor dicsőséget szerez Izraelnek. Ekkor bűnhődnek meg mindazok, akik Jeruzsálemet megtámadták. De Ámosz (3,1 sköv) megváltoztatja az Úr napja tartalmát, és amennyiben a választott nép nem felel meg a föltételeknek, rá is vonatkozik a pusztulás. A próféta az erkölcsi rend szentségét éppen olyan fontosnak tartja, mint a kozmosz rendjét, aminek megsértése nélkül nem állhat fenn a világ, az erkölcsi rend megszégése miatt nem következhet be az üdvösség.

Az „Úr napja” kifejezésnek nem az egyetlen jelentése az ítélet, ez egyben Isten világfelettségének és mindenhatóságának látható megjelenése is (Szof 1,7.14). Úgy jelenik meg, mint a harag napja – ennek latin fordítása a „dies irae dies illa”. E szöveg alapján született egy gregorián

himnusz, amelyet az európai pestisjárványok idején a temetéseken is gyakorta énekeltek. Így lett e szöveg a haláltáncok meghatározó szövege. Liszt Ferenc erre a dallamra írta a Totentanz című zongoradarabját.

Szofoniás szerint a bálványok szolgálói mindannyian megsemmisülnek. Ezt az elképzelést visszhangozza Ezekiel (7,7), valamint Joel próféta is (1,15; 2,1.11). A megtérést megelőzi az Úr félelmetes pusztító haragja. Több kutató úgy véli, hogy a „Jahve napja” kifejezés kapcsolatban áll Jahve trónra lépésének ünnepével, amelyet a fogság idején vezettek be Judában. Mások az újévi ünneppel hozzák kapcsolatba. A „nap” szó itt sajátos jelentést kap, és a döntés napját jelenti.

Az Újszövetség átvette a Septuagintából ezt a kifejezést és a tant is (ApCsel 2,20 vö. Jo 3,4; 1Kor 1,8.5,5 stb.). A 2Pt 3,7 úgy ír erről a napról, mint amin minden a tűz martalékává lesz, hogy átadja a helyét egy új világnak, amely az igazságosság hazája lesz (2Pt 3,10 sköv.). Egyre inkább Krisztus második eljövételének napját értik ez alatt a nap alatt (2Pt 3,4; 1Tesz 5,2; 2Tesz 2,2). Az Úr napja tehát Krisztus napjává válik (2Kor 1,14). Mindez a Jelenések könyvében válik véglegessé, ott ugyanis (Jel 16,14) „Isten nagy napja”, de a 19,19 már egyértelműen tanúsítja, hogy valójában itt Krisztus végső győzelmének napjáról van szó. Ezzel azonos jelentésűek a szinoptikus evangéliumban található apokaliptikus szakaszok (Mt 24; Mk 13; Lk 21,5–36). Annak ellenére, hogy az „Emberfia napja” kifejezést igyekeztek elkerülni az evangélisták, Jézust gyakorta nevezik Emberfiának.

Érdekes módon a világhatalmas katasztrófák manapság leginkább a filmek szuperprodukcióiban élnek tovább, a katasztrófáktól való félelem mindenkiben ott rejtőzik. Egy-egy nagyobb szerencsétlenség, árvíz, földrengés, háború ma is aktivizálja ezt a félelmet. Az emberek jórészt nem gondolnak arra, hogy Isten tartja fenn a világot, és amikor a működésében zavart tapasztalnak, akkor gondolnak csak arra, hogy minden Isten kezében van.